

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

STRATEGIC LEADERSHIP OF BASIC EDUCATION ADMINISTRATORS, INCLUDING THE UDON
THANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE1

สุภาวดี หลักมัน¹ และอำนวย มีราคา²

Supawadee Lakman¹ and Amnuai Meerakar²

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

²อาจารย์สาขาวิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

¹Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education, Pichaya College.

²Lecturer in Educational Administration, Faculty of Education, Pichayapat Institute.

Corresponding Author e-mail: Lakman1992namcha@gmail.com

Received February 26, 2025; Revised March 10, 2025; Accepted March 11, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนจำแนกตามตำแหน่งไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This article aims to 1) study the strategic leadership of school administrators and 2) compare the strategic leadership of school administrators classified by position, education level, and work experience. The sample group was 327 school administrators and teachers in the school. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test using one-way analysis of variance. The research results found that 1) the strategic leadership of school

administrators was at a high level overall. 2) The results of the comparison of strategic leadership of school administrators and teachers in the school found that school administrators and teachers with different work experience and education levels had significantly different opinions on overall strategic leadership at the 0.01 level. However, there was no difference in the opinions classified by position.

Keywords: Leadership; Strategic Leadership; School Administrators

บทนำ

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นยุคที่มีการปรับเปลี่ยนการบริหารงานแบบดั้งเดิมไปสู่การบริหารจัดการสมัยใหม่ที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนเป็นที่ตั้ง ต้องตอบสนองนโยบายของประเทศและทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมีความคล่องตัว มีกลไกการตรวจสอบคุณภาพ ลดต้นทุนการใช้จ่ายแต่คงคุณภาพและประสิทธิภาพการบริการไว้ ดังนั้นผู้นำจึงมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงมาตรฐานเพราะการพัฒนาในองค์กรรวมจะให้ความสำคัญในเรื่องของโครงสร้างองค์การ และกระบวนการพัฒนาระบบความคิดซึ่งส่งผลในระยะยาวต่อการยกระดับมาตรฐานให้สูง จึงต้องมีการพัฒนากลยุทธ์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพโดยเฉพาะการบริหารงานตามมาตรฐานนั้น จำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการกำหนดทิศทางโดยผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรทุกระดับสามารถนำมาตรฐานการบริหารไปประยุกต์ใช้ (Phawabut, 2018) ภาวะผู้นำคือบุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น ๆ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นมาหรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานต่าง ๆ ต้องอาศัยบุคคลที่เป็นผู้นำชักจูงและนำพาบุคคลอื่นให้ร่วมปฏิบัติงานจนบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร (Meerakar, 2023)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์การช่วยให้มีประสิทธิภาพ และช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการกำหนดและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรเป็นเครื่องชี้นำที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การในการสร้างความเข้าใจระหว่างการทำงาน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น บุคลากรและ ชุมชนต่าง ๆ และส่วนหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่สามารถติดตามตรวจสอบให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นจึงเป็นแนวทางที่ผู้บริหารสถานศึกษานำมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร และกำหนดเกณฑ์ประเมินวิทยฐานะของครูให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูเพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (Decharin, 2006; Saphaphat, 2019) สอดคล้องกับแนวคิดของ Wirot Sararatana (2005) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงกระบวนการกำหนดทิศทาง การสร้างทางเลือกนำไปสู่การปฏิบัติ การที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นต้องอาศัยการติดตามสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในองค์กร การคาดการณ์ถึงอนาคตขององค์กรในระยะพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อมุ่งไปสู่อนาคตที่พึงประสงค์ ผู้บริหารมีอาชีพในด้านความเป็นผู้นำควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถกำหนดเป้าหมายสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าปฏิรูป ปรับปรุงและพร้อมที่จะเป็นผู้นำในการ

เปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการประสานกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ สามารถจูงใจผู้ได้บังคับบัญชาให้ทำงาน เป็นทีมมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และมีการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานแบบมีส่วนร่วม (Wannasut, 2002)

จากการศึกษาผลการวิจัย Nisara Hongsa (2017) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีผล ต่อการพัฒนางานองค์กรการก้าวเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอในเขตจังหวัด ร้อยเอ็ด พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีผลต่อการพัฒนางานองค์กรสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง ได้แก่ ปัจจัยด้านสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล Noppawan Buncharoensuk (2018) ศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการรวบรวมปัจจัยสู่ การกำหนดกลยุทธ์ ในด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ และด้านการคิดเชิงปฏิบัติ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ สถานศึกษา Yosawadee Chueawongphrom (2020) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร และวัฒนธรรม องค์กรมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสกลนคร

จากความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้วิจัยจึงมี ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้มีประสิทธิภาพในบริบทของเขตให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

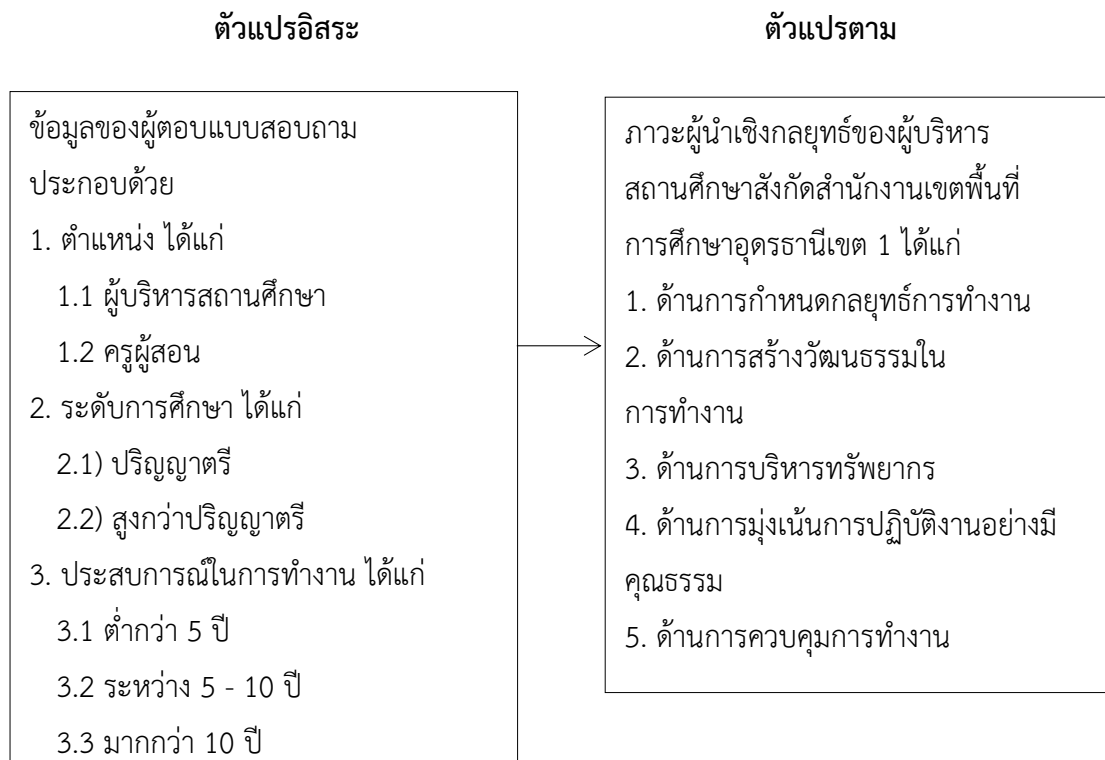
1. ภาวะผู้นำ หมายถึงความสามารถของบุคคลที่สามารถใช้อิทธิพล จูงใจหรือนำผู้อื่นให้ปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจกระบวนการเกี่ยวกับการใช้อิทธิพลซึ่งเป็นอำนาจภายในตัวของผู้นำ เช่น ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ คุณธรรม ซึ่งเป็นอำนาจจริง ๆ ที่ตนเองมีอยู่และอำนาจที่บุคคล นั้นได้รับจากการที่ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นอำนาจการยอมรับจากกลุ่ม สามารถปฏิบัติงานเพื่อบรรลุจุดหมายที่ กำหนดไว้ได้สำเร็จ (Meerakar, 2023; Phawabut, 2018)

2. การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของการศึกษาที่ ผู้บริหารการศึกษาจะต้องดำเนินการวางแผนจัดการและควบคุมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย การกิจ และวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของหลักสูตรโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทำให้สถาบันการศึกษาบรรลุผลตาม เป้าหมาย เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีความสุข (Meerakar, 2023)

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความสามารถในการใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจหรือโน้มน้าวบุคคลอื่นให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้นและเต็มใจ กระบวนการเกี่ยวกับการใช้อิทธิพลซึ่งเป็นอำนาจภายในตัวของผู้นำ ให้มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ บุคลิกภาพ รวมไปถึงด้านคุณธรรม การกำหนดทิศทาง พันธกิจ และสามารถคิดวิเคราะห์ในการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นอำนาจจริง ๆ ที่ตนเองมีอยู่และอำนาจที่บุคคลนั้นได้รับจากการที่ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นอำนาจการยอมรับจากกลุ่ม สามารถปฏิบัติงานเพื่อบังคับไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ได้สำเร็จเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร (Chanabangkaew, 2014; Dess & Miler 1993; Dubrin, 2007; Senge, 1990; Malekzadeh, 1993)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิด Theerasak Chanabangkaew (2014), Thien Thongkaew (2014) Somyot Navikarn (2016), Komkrit Promchin (2017), Prapaporn Rakgliang (2017), Monsicha Thammarak (2018), Senge (1990), Dess & Miler (1993), Nahavandi Malekzadeh (1993), Hitt Ireland & Hoskission (2007) และ Dubrin (2007) และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) พื้นที่วิจัยได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประชากร คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,241 คน (Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1, 2024) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 209 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,032 คนกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ (Krejcie & Morgan, 1970) และเลือกสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 93 คน และครูผู้สอน จำนวน 234 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดกลยุทธ์การทำงาน 2) ด้านการบริหารทรัพยากร 3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมในการทำงาน 4) ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม และ 5) ด้านการควบคุมการทำงาน เป็นแบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert's five rating scale (Srisaart, 2017) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย

1. ด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการกำหนดกลยุทธ์การทำงาน	4.22	0.55	มาก
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมในการทำงาน	4.08	0.67	มาก
3. ด้านการบริหารทรัพยากร	4.28	0.53	มาก
4. ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม	4.51	0.43	มากที่สุด
5. ด้านการควบคุมการทำงาน	4.28	0.56	มาก
รวม	4.27	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติงานอย่างมี

คุณธรรม ($\bar{X}=4.51$) รองลงมา คือ ด้านการควบคุมการทำงาน ($\bar{X}=4.28$) และด้านการกำหนดกลยุทธ์การทำงาน ($\bar{X}=4.22$) ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.1 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ดังตารางที่ 2
ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครูผู้สอน		t	p
	n = 93		n = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนดกลยุทธ์การทำงาน	4.17	0.55	4.23	0.56	-.847	.398
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมในการทำงาน	4.05	0.68	4.10	0.67	-.544	.587
3. ด้านการบริหารทรัพยากร	4.24	0.54	4.29	0.53	-.809	.419
4. ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม	4.47	0.44	4.53	0.43	-1.145	.253
5. ด้านการควบคุมการทำงาน	4.24	0.54	4.29	0.53	-.809	.419
โดยภาพรวม	4.23	0.47	4.29	0.48	-.920	.358

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จำแนกตามระดับการศึกษา ดังตารางที่ 3
ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	n = 229		n = 98			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการกำหนดกลยุทธ์การทำงาน	4.28	0.54	4.06	0.57	3.290**	.001
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมในการทำงาน	4.14	0.65	3.96	0.71	2.195*	.029
3. ด้านการบริหารทรัพยากร	4.32	0.51	4.18	0.56	2.120*	.035
4. ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม	4.56	0.42	4.40	0.46	3.162**	.002

5. ด้านการควบคุมการทำงาน	4.32	0.51	4.18	0.56	2.120*	.035
โดยภาพรวม	4.32	0.46	4.15	0.50	2.948**	.003

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	SS	df	MS	F	p
1. ด้านการกำหนดกลยุทธ์การทำงาน					
ระหว่างกลุ่ม	9.853	2	4.926	17.664**	.000
ภายในกลุ่ม	90.358	324	.279		
รวม	100.211	326			
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมในการทำงาน					
ระหว่างกลุ่ม	5.740	2	2.870	6.596**	.002
ภายในกลุ่ม	140.986	324	.435		
รวม	146.727	326			
3. ด้านการบริหารทรัพยากร					
ระหว่างกลุ่ม	1.969	2	.985	3.546*	.030
ภายในกลุ่ม	89.979	324	.278		
รวม	91.948	326			
4. ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม					
ระหว่างกลุ่ม	1.340	2	.670	3.601*	.028
ภายในกลุ่ม	60.291	324	.186		
รวม	61.631	326			
5. ด้านการควบคุมการทำงาน					
ระหว่างกลุ่ม	1.969	2	.985	3.546*	.030
ภายในกลุ่ม	89.979	324	.278		
รวม	91.948	326			
โดยภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	3.482	2	1.741	7.939**	.000

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	SS	df	MS	F	p
ภายในกลุ่ม	71.048	324	.219		
รวม	74.529	326			

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติงานอย่างมีคุณธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสามารถกำหนดแบบแผนในการทำงานได้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก สามารถจัดการให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phadungchart (2020) ผลจากการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี อยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและ ประเมินกลยุทธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pratumpho & Suttiyam (2023) ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

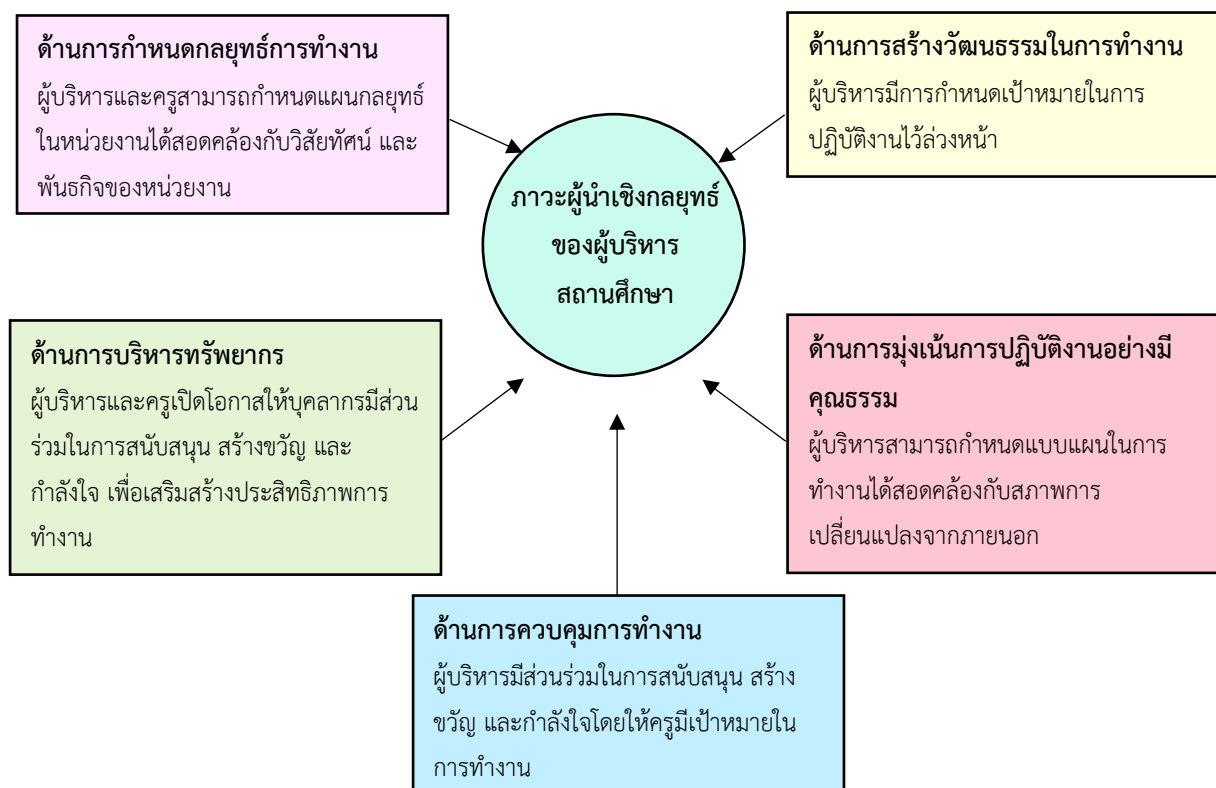
2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ได้กำหนดความสำคัญภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการวางแผนกลยุทธ์ในหน่วยงานได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของหน่วยงาน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงาน การกำหนดแบบแผนในการทำงานได้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ส่งผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mungfaoklang (2023) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้าน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่สูงกว่าอาจมองภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prathumpho & Sutthiyaem (2023) ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่าครูมีทัศนคติต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phrommanut, Srimuenwai (2024) ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปองค์ความรู้

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 สรุปองค์ความรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารและครูควรมีกววิสัยในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้

1.2 ผู้บริหารควรมีแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อนำผลไปพัฒนาต่อองค์กรได้

1.3 ควรมีการกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน

1.4 ผู้บริหารควรมีกววิสัยในการกระตุ้นสร้างแรงจูงในการปฏิบัติงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา รวมถึงเป็นการกำหนดการดำเนินงานระยะยาวขององค์กร

1.5 ผู้บริหารควรสามารถจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรได้เหมาะสมกับภาระงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อหาปัจจัยที่เอื้อต่อการนำไปพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- Buncharoensuk, N. (2018). *The relationship between strategic leadership of school administrators and school effectiveness in Chachoengsao Province under Secondary Educational Service Area Office 6* [Master's thesis, Burapha University]. (in Thai)
- Chanabangkaew, T. (2014, August). *Leadership*. Baanjommyut. <http://www.baanjommyut.com>. (in Thai)
- Chueawongphrom, Y. (2020). *The influence of strategic leadership and organizational culture on the efficiency of local administrative organizations in Mueang District, Sakon Nakhon Province* [Master's thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University]. (in Thai)
- Decharin, P. (2006). *High-performance organization development project. In Preliminary model development of public sector agencies: High-performance organizations for the Office of the Public Sector Development Commission*. Faculty of Commerce and Accountancy, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Dess, Gregory G. and Miller, Alex. (1993). *Strategic Management*. McGraw-Hill.
- Dubrin, A.J. (2007). *Leadership : Research Findings Practice and Skills*. Houghton Mifflin.
- Hitt, M. A, Ireland, R. D and Hoskisson, R. E. (2007). *Management of strategy : Concepts and Cases*. Thomson South-Wettern.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Meerakar, A. (2023). *Educational management towards excellence*. Somsak Printing Group.

- Mungfaoklang, J., Khotbanthao, S., Asasing, S., Sawandee, S., &Boonthom, C. (2023). *Strategic leadership of school administrators under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1. Journal of Interdisciplinary Research and Academic*, 3(6), 438. (in Thai)
- Nahavandi, A & Malekzadeh, A.R. (1993). *Organizational Behavior : The Person Organization Fit*. Houghton Mitchell.
- Naweeakarn, S. (2016). *Administration and organizational behavior*. Bannakit. (in Thai)
- Nisara Hongsa. (2017). *Strategic leadership affecting organizational development: Towards a high-performance organization of district community development offices in Roi Et Province* [Master's thesis, Roi Et Rajabhat University]. (in Thai)
- Phadungchat, K. (2020). *Strategic leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office, Saraburi*. [Independent study, Sukhothai Thammathirat Open University]. (in Thai)
- Phawabut, C. (2018). *Principles, theories, and practices of educational administration (2nd ed.)*. Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. (in Thai)
- Phromchin, K. (2017). *A confirmatory factor analysis of strategic leadership in the 21st century of school administrators* [Master's thesis, Rambhai Barni Rajabhat University]. (in Thai)
- Prathumpho, S.& Sutthiyam, U. (2023). Digital leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. *Journal of the Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University*, 6(2), 219-231. (in Thai)
- Rukliang, P. (2017). *Principles of educational administration*. Phitsanulok University. (in Thai)
- Saphaphat, S. (2019). *Management of professional learning communities in secondary schools* [Doctoral dissertation, Silpakorn University]. (in Thai)
- Saratana, W. (2005). *Concepts, theories, and issues in educational administration*. SE-ED Book Center. (in Thai)
- Senge, P.M. (1990). *The Fifth Discipline :The Art and Practice of the Learning Organization*. Doubleday.
- Srisaard, B. (2017). *Introduction to research* (New revised edition, 7th ed.). Suweeriyasarn. (in Thai)
- Thammarak, M. (2018). *The relationship between strategic leadership of school administrators and academic administration in SuankularbWittayalai school network* [Master's thesis, Rajamangala University of Technology Thanyaburi]. (in Thai)
- Thongkaew, T. (2014). *Characteristics of people with leadership*. obec . <http://www.eme2.obec.go.th>. (in Thai)

Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1. (2024). *Report on performance results according to the action plan for fiscal year 2024*. Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1. (in Thai)

Wannasut, A. (2002). *A study of the characteristics of future professional school administrators*. [Master's thesis, Buriram Rajabhat University]. (in Thai)